



UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

FUNDACIÓ URV
CENTRE DE FORMACIÓ PERMANENT

Diploma de Postgrau en Salut Mental Col·lectiva



Per què un Postgrau de Salut Mental Col·lectiva?

El **Postgrau de Salut Mental Col·lectiva** és un espai d'interseccions, permeabilitat i trobades entre persones, sabers i col·lectius per pensar la salut i concretament la salut emocional i mental de les poblacions. És una proposta transversal que busca generar nous territoris per a la dimensió trans-disciplinar en la construcció d'alternatives pràctiques en aquest àmbit.

El programa de Postgrau en salut mental col·lectiva va sorgir d'una preocupació creixent en el camp de la salut mental per modificar les pràctiques iatrogèniques que solen obviar les veus en primera persona i la dimensió trans-disciplinar en la producció de les cures. A el mateix temps, els drets són un tema que travessa tot el sentit i raó de ser de la proposta. Però no només la garantia dels drets humans ens mou i commou aquí, sinó també les causes socials i culturals que produeixen per moments eixos de patiment evitable. La salut col·lectiva va sorgir a Llatinoamèrica com a necessitat de repensar la salut pública més enllà de les polítiques institucionalitzades. Va ser un moviment de base que va aconseguir col·lectivitzar la responsabilitat social en matèria de salut. La salut col·lectiva és un posicionament, una predisposició a l'acoblament amb les altres disciplines. Des d'aquest posicionament entenem que la salut i la malaltia són qüestions que necessiten d'aproximacions lligades a una perspectiva ampliada, que vagi més enllà de la dimensió biomèdica i entengui l'aflicció com allò que passa no només en un organisme, sinó en la vida. És allà on hem de treballar. La salut mental col·lectiva es crea en el procés, és definible des d'una certa hermenèutica de les relacions entre els diferents subjectes que operen en la construcció de la salut. Implica una horitzontalitat d'estatus i rols dels diferents sabers a favor de la generació d'un context de possibles des d'on construir col·lectivament itineraris per a la recuperació. Finalment, la salut mental col·lectiva no refereix exclusivament a diagnòstics psiquiàtrics sinó que és condició de tots els subjectes. Per a nosaltres oferir totes les eines que permeten fonamentar aquesta aproximació a la salut mental és una qüestió ètica. Ètica en tant i quan pensem que podem incidir en el camp de el coneixement amb un altre tipus de transmissió que canviï la cosmovisió del que és el sofriment mental i en conseqüència canviï la seva gestió i les pràctiques professionals.

Per això és que en aquest programa realment hi ha una oferta de continguts orientats a la transformació de les pràctiques en salut mental. S'han seleccionat els continguts i sabers que es consideren valuosos i fonamentals per a construir aquestes altres pràctiques i altres serveis en salut mental. És per això que té una dimensió aplicada molt fort. Projectes i experiències com el diàleg obert nascut a l'extrem nord de Finlàndia i aplicat a Espanya per Jordi Marfà (col·laborador del postgrau) o la gestió col·laborativa de la medicació, projecte nascut al Canadà i recentment desplegat en el Projecte d'investigació la Gestió Col·laborativa de la Medicació a Catalunya (investigadors principals són codirectors de l'postgrau i altres col·laboradors de la mateixa formen part de l'equip de recerca) o projectes socials i culturals com Ràdio Nikosia, Ràdio la Colifata, Vulnus, Aixec (en què participen docents del postgrau) són experiències de base que col·laboren i permeten mostrar i pensar que altres maneres de tractar la salut mental són possibles.

Apuntem alt, sens dubte. L'horitzó és canviar el panorama de pràctiques i serveis de la xarxa de salut mental. Això és el que ens va moure a pensar i desplegar aquest postgrau. Oferir eines que permetin reduir la sobremedicació en el sector, el tractament exclusiu sobre el símptoma, el deteriorament de les xarxes de sosteniment comunitari. Treballar per l'eliminació de l'estigma, per la des-patologització de la diferència, la recidiva en els ingressos, incloent-hi la complexitat dels molts problemes de el sector. Per això és que en realitat el postgrau no acaba en si mateix, sinó que hem armat una xarxa de col·laboració entre estudiants, exestudiants, docents, col·laboradors externs, etc. que pugui donar continuïtat pràctica al que es cursa en ell, la qual cosa al seu torn reverteix en la generació de nous projectes i en la millora d'altres.

Fitxa Tècnica

Cal destacar:

El Postgrau de Salut Mental Col·lectiva és una proposta d'aprenentatge participativa i interactiva que fusiona constantment la teoria i la pràctica; les classes magistrals, les sessions d'anàlisi grupal i els tallers d'experiència corporal directa. És una formació amb una perspectiva sobre la salut emocional que se centra en les persones, les seves afliccions i itineraris vitals. Col·loca l'eix en la necessitat de generar instàncies i dispositius de construcció col·lectiva i participativa atents a la singularitat; processos de suport per a la promoció de l'autonomia i l'acompanyament a la vida quotidiana per a persones amb problemes de salut mental i diversitat funcional.

Es proposa en si com una experiència que brinda l'oportunitat de repensar i potenciar el nostre camp de saber sobre la salut mental i la diversitat funcional. És al mateix temps, una ocasió inigualable per entrar en contacte amb pràctiques i projectes que s'estan desenvolupant en l'avantguarda nacional i internacional en aquests àmbits.

Adreçat a:

Titulats de grau o equivalent de l'àmbit de la salut i de les ciències socials interessats en la matèria.

Codi:

EPSAMECS-M3-2020-7

Títol al que dóna dret:

Diploma de Postgrau

Objectius:

Formar professionals experts en la creació i el desenvolupament de dispositius i eines participatives en l'àmbit de la rehabilitació i atenció en salut mental. Experts en el funcionament de processos d'intervenció i inclusió social amb perspectiva multidisciplinària i en constant vinculació amb la comunitat.

Sortides professionals:

Els professionals de l'àmbit psico-sòcio-sanitari adquiriran capacitats que els permetrà la creació i el desenvolupament de dispositius i eines participatives en l'àmbit de la rehabilitació i atenció en salut mental i en els processos d'intervenció i inclusió social amb perspectiva multidisciplinària i en constant vinculació amb la comunitat.

- Coordinar grups de treball en salut col·lectiva
- Liderar processos de participació i construcció de la salut mental col·lectiva
- Crear i desenvolupar projectes d'intervenció directa en el camp de la salut mental col·lectiva
- Coordinar l'obertura, en dispositius de salut ja existents, a les recomanacions de la salut col·lectiva
- Coordinar espais d'intervenció directa i atenció en el camp de la salut mental des d'una aproximació de salut col·lectiva
- Treballar en dispositius de la xarxa de salut mental

- Treballar en projectes de nova factoria orientats a millorar la salut mental de la població

Itinerari formatiu:

(Mòdul 7) Experiències Innovadores en l'Àmbit de la Salut Mental

Notícies:

Nota important

El **Diploma de Postgrau en Salut Mental Col·lectiva** és semipresencial. És a dir, que les sessions presencials tenen al seu torn una continuïtat i seguiment en format online.

Aquest any (2020-2021) i adaptant-nos a les circumstàncies, la formació es realitzarà dins d'un marc de flexibilitat en relació a les presencialidades. És a dir, si la situació de confinament derivada del Covid 19 es recupera, les sessions seran presencials els divendres i dissabte cada 15 dies tal com indica el calendari.

No obstant això, si hem de tornar a períodes de confinament, les sessions programades es realitzaran igualment però de forma telemàtica amb els diferents professors responsables. Treballarem per videoconferència a través d'una plataforma virtual i interactiva especialment dissenyada per la URV per a tal fi.

D'aquesta manera, en la mesura de les possibilitats, anirem intercalant la presencialitat física amb la virtual depenent de les circumstàncies. La formació es completa, a el mateix temps, amb una sèrie d'exercicis, petits assajos i treballs d'anàlisi i reflexió que anirem desenvolupant al llarg dels mesos.

Atentament

Equip de Coordinació

Diploma de Postgrau en Salut Mental Col·lectiva

Direcció:

Ángel Martínez Hernáez

Coordinació acadèmica:

Ángel Martínez Hernáez

Martín Correa-Urquiza Vidal Freyre

Docents:

Ángel Martínez Hernáez

Joseba Ahotegui Loizate

Carmina Puig Cruells

Martín Correa-Urquiza Vidal Freyre

Asunción Pié Balaguer

Jordi Marfà Vallverdú

Lucía Estrella Serra

Edgar Vinyals Rojas

Àngels Vives Belmonte
Fabiana Rossarola
José Leal Rubio
Antonio Rodríguez Masegosa
Josep Ma Gassó Tarrida
Alfredo Olivera
Leticia Medeiros Ferreria
Rosa Del Hoyo Perez
Albert Brianso Sole
Miguel Missé Sánchez
Mercedes Serrano Miguel
Susana Brignoni
Marcos Obregón López
Marisela Montenegro Martínez
Fernando Vidal
Thomas Josue Silva

Durada:

30 ECTS

Impartició:

semipresencial

Idiomes en que s'imparteix:

Castellà, Català

Dates:

del 09/10/2020 al 15/10/2021

Calendari del curs:

calendari-salut-mental-2020.pdf

Horari:

- Divendres alterns de 18.00 a 21.30 h
- Dissabtes alterns de 9.30 a 14.30 h (i alguns dissabtes de 15.00 a 18.00 h)

Ubicació:

Centre Cívic Convent de Sant Agustí
C/ del Comerç 36 - BARCELONA.

Fundació Congrés Català de Salut Mental / CEESC
C/ Aragó, 141 - 143. 4art - BARCELONA

Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya (COPC)
C/ Rocafort, 129 - BARCELONA

Plànol de situació:

Preu:
2150

Beques i facilitats de pagament:

Beques FURV: Aquest postgrau disposa d'una de les 36 Beques FURV d'accés als títols propis de postgrau. Tota la informació a [Beques FURV](#).

Beques URV Acció Social URV Solidària: Aquest postgrau disposa d'una de les [beques](#) que ofereix la URV Solidària.

Possibilitat de fraccionament: 10% reserva de plaça al moment de fer la inscripció + 50% abans de l'inici del curs + 40 % a meitat de curs.

Bonificació: Aquest curs compleix els requisits per ser bonificat mitjançant la [Fundación Estatal para la Formación en el Empleo](#). (FUNDAE). Més informació a [Bonificació FUNDAE](#).

Contacte:

Samantha Gascó - samantha.gasco@fundacio.urv.cat

Telèfon de contacte:

De dilluns a divendres de 9 a 14 hores: Samantha Gascó Telèfon: 977 779 963

Més informació:

Aquest curs compleix els requisits per ser bonificat mitjançant la [Fundació Estatal FUNDAE](#). Per a més informació podeu adreçar-vos a: bonificacio@fundacio.urv.cat.

Programa

Mòdul: M1. Les respostes clíniques i socials a la qüestió de la salut mental. Una perspectiva històrica

ECTS: 3

Durada: 30 h.

Contingut:

1. Història de la bogeria i de la Reforma Psiquiàtrica.
 - La història de la bogeria i les seves vinculacions amb les pràctiques actuals en el camp de la salut mental. Anàlisi de les vinculacions històriques entre societat i bogeria.
 - De com les societats s'han relacionat i es relacionen amb el sofriment mental i la "diferència".
 - Itineraris conceptuals: de la "bogeria" a el "trastorn mental".
 - De la biopolítica i altres polítiques. La relació estat / salut mental.
 - Les grans reformes i els seus antecedents històrics, socials, mèdics.
2. De-construcció analítica de la reforma psiquiàtrica. Passos cap a la necessitat d'una reforma en moviment constant
 - Anàlisis de les articulacions hegemòniques de l'aproximació biomèdica.
3. Una primera introducció al camp de la Salut Col·lectiva

- Altres pràctiques, altres horitzons possibles en el camp de la salut.

Mòdul: M2. Una revisió crítica dels models actuals d'Atenció en Salut Mental

ECTS: 5

Durada: 50 h.

Contingut:

1. Anàlisi de la situació actual. El Model local.
 - La realitat de les xarxes de salut mental i el sistema sanitari integrat.
 - Les aportacions de les ciències socials.
 - Altres paradigmes possibles.
2. Disseccionant el model "Bio, Psico Social" per a una anàlisi en detall.
3. El desenvolupament d'altres models possibles que inclouen l'abordatge proposat des del camp de les ciències psi i les ciències socials
 - Primers aportacions des de l'antropologia mèdica.
4. Les propostes del diàleg obert
5. Altres clíniques, altres posicionaments.
 - Subjectivisme crític, una resposta als manuals diagnòstics. Les violències del diagnòstic. Cap a una clínica ampliada.
 - Una revisió crítica dels models actuals d'Atenció en Salut Mental II
6. Psiquiatria Crítica.
 - Iatrogènies del model actual. Alternatives en la pràctica diària.
 - Psicopatologia crítica.

Mòdul: M3. Salut Mental Col·lectiva 1: participació, inclusió activa i ciutadania

ECTS: 5

Durada: 50 h.

Contingut:

1. Col·lectiu i singular. De la retòrica a la posada en pràctica de processos participatius en Salut mental.
 - Intervenció multidisciplinària i transdisciplinària
 - L'elaboració compartida i complementària de la terapèutica.
 - Dels sabers experts i els sabers profans. Descontres i possibles trobades.
 - Significacions i sentits socials/culturals del que entenem per col·lectiu.
 - El col·lectiu en el camp de la salut.
 - La noció de allò col·lectiu a través del temps.
 - La construcció de la singularitat.

2. De la Salut Col·lectiva a la Salut Mental Col·lectiva.
 - Intervenció multidisciplinar de la retòrica a la posada en pràctica de processos participatius en Salut mental.
 - El concepte de Salut Mental Col·lectiva. Teoria que és pràctica i viceversa.
 - Intervenció multidisciplinar. L'elaboració compartida i complementària de la terapèutica.
3. Propostes per a una desinstitucionalització del sofriment mental
 - El treball en xarxa amb els recursos comunitaris de l'àmbit de la cultura, l'oci i la participació ciutadana.
 - El comunitari a partir de dispositius i eines comunitàries.
 - Estar a la comunitat significa ser comunitari? i altres preguntes possibles amb respostes complexes.
 - Promoció de l'autogestió emocional.
 - El valor del col·lectiu.
 - Espais participatius d'autonomia i recuperació.
4. Moviments socials i salut mental.
 - Lo social i lo comunitari han de ser elements deslligats de les captures nosològiques de la clínica biomèdica?
 - La mirada des de la perspectiva interseccional
 - La noció d'inclusió activa. La participació en la presa de decisions.
 - D'usuaris assistits, a participants actius I
5. Una inclusió social activa. L'activisme possible en las persones amb problemes de salut mental
 - La dimensió política de la salut i la dimensió saludable de la política
 - La construcció col·lectiva d'altres identitats possibles. La identificació amb una reivindicació de drets.

Mòdul: M4. Salut Mental Col·lectiva 2: Eixos per a una recuperació possible

ECTS: 4

Durada: 40 h.

Contingut:

1. Itineraris: D'un esquema centrat en la malaltia i l'assistència, al desenvolupament de noves modalitats que plantegen la revalorització del subjecte com a eix de la seva recuperació terapèutica.
 - Eines per al treball en grup.
 - La construcció/generació d'aparells de ressonàncies per a lo grupal/comú/col·lectiu.
 - Dels rols possibles. Cap a una crítica de les dinàmiques jeràrquiques dels processos de salut.

2. Planificació i cures centrades en la persona. La participació dels afectats en els seus propis itineraris de recuperació.
 - Dinàmiques de participació.
 - La noció de grup.
 - Treball en grup. Dels rols possibles.
 - La relació en els cuidats.
 - Violència, sofriment i maltractament en les Institucions.
 - La Vida des-habitada
 - L'estigma com a procés de des-historització
 - Identitat i diagnòstic
3. Estratègies profanes i models de autoatenció, cap a una revalorització dels sabers subjectius de l'aflicció.
 - Eines i tecnologies terapèutiques com a resultat d'una elaboració col·lectiva entre afectats, familiars i professionals.
 - Des emmalaltir la identitat. Cap a una arqueologia de la subjectivitat
 - La noció de "Agency" (A.Gramsci) com la capacitat d'actuar del subjecte.
 - Territoris liminars com a generadors de noves identitats, noves pràctiques saludables.
 - Espais que estan més enllà de la semàntica mèdica. Els vincles més enllà de les etiquetes diagnòstiques.
4. Els vincles a l'interior dels processos: Cap a una articulació simètrica i complementària entre rols i funcions en salut mental.
 - La dimensió simbòlica del cos y les seves narratives. Usos polítics del cos.
 - Diversitat funcional i salut mental. De comorbilitats o experiències radicals de la diferència.
5. El treball amb persones en situació de carrer.
 - Marc d'acció i construcció compartida de les estratègies d'abordatge.

Mòdul: M5. Tallers vivencials-participatius

ECTS: 4

Durada: 40 h.

Contingut:

1. Teatre, arts i salut mental. (Cos en moviment)
 - Teatre i salut mental.
 - Taller/experiència per reflexionar corporalment sobre:
 - a) La complexitat del fenomen del sofriment mental i les persones que ho pateixen.
 - b) La complexitat de les relacions entre els treballadors

- professionals i les institucions en les quals s'emmarca la seva labor.
- La dimensió corporal.
- La dimensió expressiva.
- Posar-se en la pell dels altres.
- El teatre de l'oprimit i altres tècniques possibles
- Vulnerabilitat i creativitat.
- Des-terapeutitzar les arts. La dimensió col·lectiva i política de l'artístic.
- Processos col·lectius creatius. La performance artística com a instància reivindicativa.
- Des emmalaltir identitats II.

Mòdul: M6. Pensar i construir la salut des de lo social i lo cultural

ECTS: 5

Durada: 50 h.

Contingut:

1. Antropologia de la salut mental. Narratives, experiències i contextos.
 - Aportes de l'Antropologia de la salut.
 - Perspectives des de la Etnopsiquiatria i altres aportacions etnogràfiques.
 - La noció de Models Explicatius.
2. Pedagogia Crítica i salut mental.
 - Pedagogia crítica en salut mental. El rol del professional com exegeta o descodificador de sentits i altres aportacions.
3. Cos i bogeria. Experiències encarnades i corporalitat.
 - Territoris d'alteritat i salut mental col·lectiva
 - Transsexualitats
 - Pedagogia crítica en salut mental.
 - Cos i bogeria. Experiències encarnades i corporalitat.
4. Adolescència, joventut i salut mental
 - De la construcció col·lectiva i participativa de bones pràctiques en salut mental adolescent. De l'evitació dels serveis. Raons i propostes per a millors pràctiques.
5. Processos participatius amb joves i adolescents en el camp de la salut mental.
 - Estratègies profanes per afrontar l'adversitat.
 - Eines: Guia de Bones pràctiques en salut mental adolescent.
 - Bogeria en el cos o el cos de la bogeria. Itineraris corporals del sofriment mental.

Mòdul: M7. Experiències innovadores en l'àmbit de la Salut mental

ECTS: 4

Durada: 40 h.

Contingut:

1. Ràdio "La Colifata", primera emissora realitzada des d'un hospital Psiquiàtric a Argentina.
 - Eines, dinàmiques, processos i models possibles per a la creació d'un dispositiu participatiu i col·lectiu en salut mental. (I)
2. Ràdio Nikosia, primera emissora a Catalunya i Espanya realitzada per persones amb problemes de salut mental.
 - La possibilitat del dir.
 - La ràdio com a espai per a la paraula vetllada.
 - L'empoderament i altres conseqüències directes del fer radiofònic.
 - La creació col·lectiva de continguts i pràctiques.
 - Nous contextos de possibilitat per a la bogeria.
 - Eines, dinàmiques, processos i models possibles per a la creació d'un dispositiu participatiu i col·lectiu en salut mental.(II)
3. Intervoces.
 - Donar-li un lloc a les veus en salut mental. Eines i treballs en grup.
4. Oci, Salut Mental i Diversitat Funcional
 - La noció d'oci a debat. De entretenir a conscienciar?
5. Drets humans i Salut Mental.
 - Drets humans. Per què encara és una assignatura pendent?



Fundació Congrés Català de
Salut Mental



Fundació URV. Centre de Formació Permanent
Av Onze de Setembre, 112. 43203 REUS
Tel.: 977 779 950 Fax: 977 310 113
formacio@fundacio.urv.cat

www.fundacio.urv.cat/formacio